

1 ZUIDPOOL EN NOORDPOOL

2 Wat is Antarctica?

3 Antarctica is een werelddeel dat helemaal in het zuiden van onze planeet ligt (als je
4 op een wereldbol kijkt, ligt het helemaal 1). Het neemt een tiende deel van
5 de totale oppervlakte van de aarde in beslag en is bedekt met een laag ijs die op
6 sommige plaatsen 1500 meter dik is en soms nog dikker. De Zuidpool ligt precies in
7 het midden van Antarctica. Antarctica is het koudste werelddeel en ook het
8 droogste, het hoogste en het windigste. Er zijn maar een paar mensen die er het
9 hele jaar wonen. Onderzoekers verblijven er korte perioden en wonen dan in
10 onderzoeksstations die speciaal voor hen gebouwd zijn. Op Antarctica duurt de
11 zomer van oktober tot en met maart. In die periode is het altijd licht, dag en nacht.
12 In de winter, van april tot en met september, gebeurt het tegenovergestelde en is
13 Antarctica zes maanden lang in duisternis gedompeld.

14 Het weer op Antarctica

15 Op Antarctica is het kouder dan je je kunt voorstellen, zelfs in de zomer! De
16 Zuidpool is het koudste deel van Antarctica. De gemiddelde temperatuur in januari,
17 midden in de zomer, is min 28 graden Celsius (dit schrijf je als -28°C). Min
18 betekent kouder dan het vriespunt (0°C). In de winter, van april tot september,
19 kan de gemiddelde temperatuur op de Zuidpool maar liefst -89°C worden. Als het
20 zo koud is, bevriest een beker kokend water die in de lucht wordt gegooid, voordat
21 hij op de grond valt. Soms moeten de onderzoekers de koelkast gebruiken om hun
22 proefmonsters warm te houden!

23 Pinguïns op Antarctica

24 De vogels die het meest op Antarctica voorkomen zijn
25 pinguïns. Ze kunnen niet 2, maar gebruiken hun
26 korte vleugels als zwemvliezen. Het zijn geweldige
27 zwemmers. Op het land waggelen ze rechtop of maken
28 sprongetjes om vooruit te komen. Ze hebben heel veel
29 veren die over elkaar vallen. Samen met de wollige
30 donsveertjes en een dikke laag vet, houden deze veren de
31 kou, de wind en het water tegen. Om het nog wat warmer
32 te krijgen, kruipen de pinguïns in groepjes dicht tegen
33 elkaar aan.

34 De Noordpool: de tegenhanger van de Zuidpool

35 Aan de andere kant van de aarde ligt de Noordpool. Op de wereldbol ligt dat precies
36 tegenover de Zuidpool. Een andere naam voor het noordpoolgebied is Arctica. De
37 meeste mensen bedoelen met het Noordpool de grote dikke ijsvlakte in de
38 Noordelijke IJszee.
39 Wanneer het op Antarctica zomert, is het op Arctica winter. En andersom. In de
40 winter kan het zo'n -40°C zijn en is er geen zonnestraal te zien. De zon die in de
41 zomer wél schijnt, is te zwak om al het ijs te doen smelten.

42 IJsberen

43 Onder en op de ijslaag van de Noordelijke IJszee leven onder andere zeehonden en
44 walvissen. Een ander imposant dier dat op Arctica leeft, is de ijsbeer. Deze
45 prachtige, in bont gehulde zoogdieren leven alleen maar op de Noordpool en

46 nergens anders. Onder de dikke witte vacht zit een zwarte huid en een heel dikke
47 speklaag. Tussen zijn tenen heeft de ijsbeer vliezen, en dat maakt hem tot een heel
48 goede zwemmer. Dat zwemmen is nodig om op zeehonden te jagen, zijn
49 voornaamste voedsel.

50 **Smeltend ijs**

51 Een ijsbeer kan wel goed en lang zwemmen, maar het blijft een landdier. Daarom is
52 het erg belangrijk dat hij kan rusten op het ijs. In de zomer smelt een deel van het
53 ijs en moet de ijsbeer van ijsschots naar ijsschots zwemmen. Helaas smelt het ijs
54 de laatste jaren steeds sneller, waardoor het aantal ijsschotsen steeds minder
55 wordt. Ijsberen kunnen daardoor heel moeilijk aan voedsel komen, waardoor ze
56 soms verhongeren of verdrinken.

57 **Broeikaseffect**

58 Om na te gaan waarom er zoveel ijs smelt, zitten er regelmatig onderzoekers op de
59 Noordpool. Zij zijn er achter gekomen dat het ijs verdwijnt door de opwarming van
60 de aarde. Ze hebben het dan over het ____3____. Dat komt vooral door uitlaatgassen
61 van auto's, vliegtuigen en fabrieken. Ze waarschuwen ons dat als de lucht niet
62 schoner wordt, er straks geen ijsbeer meer bestaat.

*Bron Zuidpool: PIRLS 2001
Auteur Noordpool: Coleta Valkenburg*

Naam: .....

Vragen bij oefentekst 2

1. Wat past het **best** op plaats 1?
A. bovenaan
B. onderaan
C. in het midden
D. links
2. Lees: *Onderzoekers verblijven ... gebouwd zijn.* (r. 9 en 10)
Waar verwijst het woord 'er' naar?
A. Antarctica
B. de aarde
C. het ijs
D. het onderzoeksstation
3. Wanneer is het volgens de tekst gemiddeld min 28 graden Celsius op Antarctica?
A. in de herfst
B. in de winter
C. in de lente
D. in de zomer
4. Lees: *In de ... -89°C worden.* (r. 18 en 19)
Met welke bedoeling gebruikt de schrijver 'maar liefst' in de zin?
Hij wil aangeven dat...
A. hij het prettig vindt dat het op de Zuidpool -89°C wordt.
B. hij -89°C niet zo koud vindt.
C. hij -89°C heel erg koud vindt.
D. hij graag op de Zuidpool is.
5. Zoek de eerste zin.
A. Deze temperatuur vindt geen mens aangenaam.
B. Alleen wetenschappers zijn zo gek om daar te verblijven.
C. Maar dat is vaak maar voor een paar weken.
D. Er zijn dan ook geen vaste bewoners in dit gebied.
E. Op Antarctica kan het -89°C worden.

6. Lees: *Als het ... grond valt.* (r. 19, 20 en 21)
Wat bedoelt de schrijver met deze zin?
Hij wil hiermee aangeven ...
- A. hoe heet het water is op Antarctica.
  - B. wat de mensen op Antarctica drinken.
  - C. wat voor werk de onderzoekers doen op Antarctica.
  - D. hoe koud het is op Antarctica.
7. Lees: *Soms moeten....warm houden* (r. 21 en 22)
Waarvoor gebruiken de onderzoekers soms hun ijskast?
- A. Om hun proefmonsters koud te houden.
  - B. Om hun proefmonsters warm te houden.
  - C. Om hun eten te bewaren.
  - D. Om eten voor de pinguïns te bewaren.
8. Wat past het **best** op plaats 2?
- A. zien
  - B. horen
  - C. vliegen
  - D. lopen
9. Waar gebruiken de pinguïns volgens deze tekst hun vleugels voor?
- A. Om te zwemmen.
  - B. Om te vliegen.
  - C. Om hun kuikens warm te houden.
  - D. Om rechtop te lopen.
10. "*Pinguïns kunnen heel goed tegen de kou*".
Waar past deze zin het **best**?
- A. Achter: ... van Antarctica (r. 7)
  - B. Achter: ... te houden! (r. 22)
  - C. Achter: ... te komen (r. 28)
  - D. Achter: ... elkaar aan (r. 33)
11. In welk deel van de tekst staat hoe dik het ijs op Antarctica is?
- A. in paragraaf 1
  - B. in paragraaf 2
  - C. in paragraaf 3
  - D. in paragraaf 4

12. Waar verwijst het woordje 'dat' naar (r. 47)
- A. naar de vliezen tussen de tenen
  - B. naar de dikke speklaag
  - C. naar zijn tenen
  - D. naar de dikke witte vacht
13. Wat is **niet waar** volgens de tekst?
- A. Op Antarctica kan het kouder worden dan op Arctica.
  - B. Op Antarctica is het in de zomer ook ijskoud.
  - C. Op Arctica kan het kouder worden dan op Antarctica.
  - D. Op Antarctica leven pinguïns.
14. Wat past het **best** op plaats 3?
- A. onderzoeksrapport
  - B. broeikaseffect
  - C. vakantiegevoel
  - D. koelkasteffect
15. Zoek de eerste zin.
- A. Ze moeten op jacht naar zeehonden.
  - B. In de winter houden de beren een winterslaap in een sneeuwhol.
  - C. Het vrouwtje krijgt gemiddeld twee jongen per jaar.
  - D. Ijsberen leven op de Noordpool en nergens anders.
  - E. In maart kruipen ze er uit en gaan op pad.